Social Responsibilities and Ethics of a Business

ව්‍යාපාරයක සමාජ වගකීම් සහ ආචාරධර්ම

Sandeepa Jayasekera

MBA (PIM-SJP), B.Sc. (Acct.) Hons. Gold Medal Winner, FCA, SAT, ACCA (UK), ACMA (SL), CIMA Passed Finalist, CA and CIMA (UK) Prize Winner, Visiting Lecturer – University of Colombo and University of Moratuwa.

1

Businesses are Integral parts of our Society and Our Environment

ව්‍යාපාර යනු අපගේ සමාජයේ සහ අපගේ පාරිසරික පද්ධතියේ වෙන් කළ නොහැකි අත්‍යවශ්‍ය කොටසකි

JMC Jayasekera Management Centre (Pvt) Ltd

2

Business Environment
and Interested Parties
ව්‍යාපාරික පරිසරය සහ පාර්ශවකරුවන්
JMC Jayasekera Management Centre (Pvt) Ltd

3

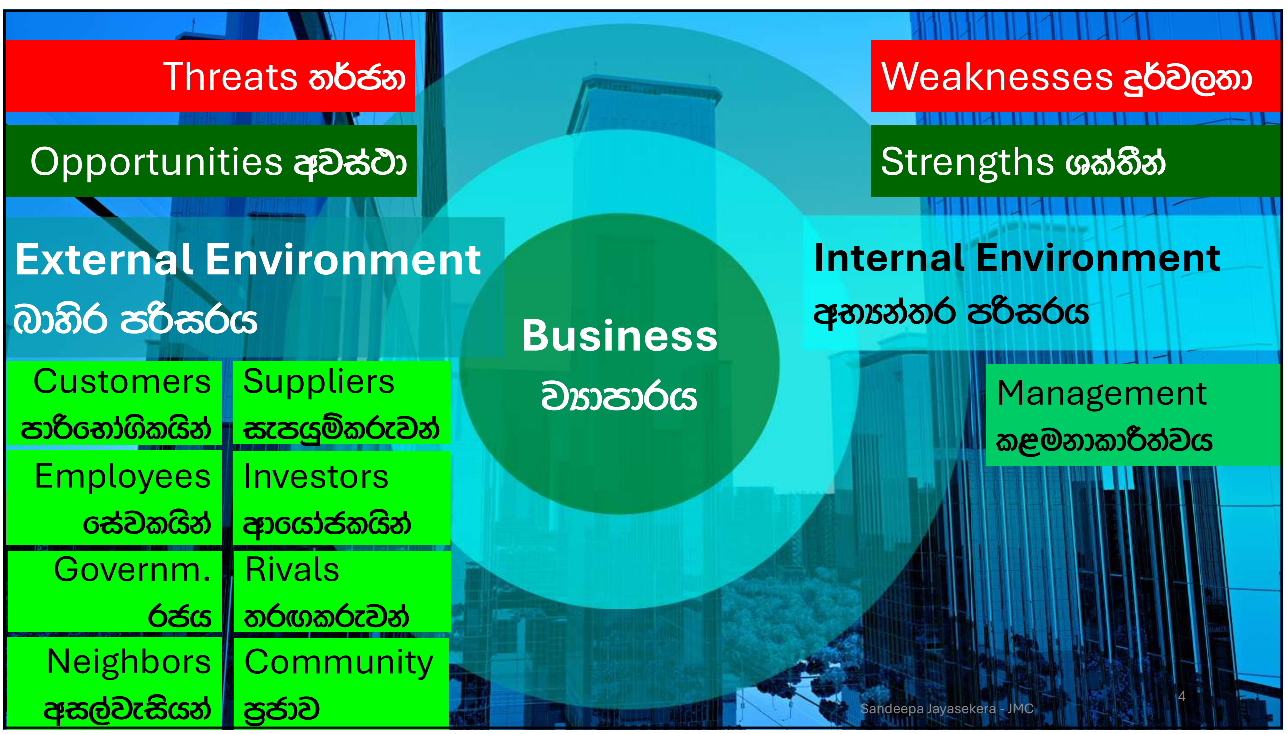
Threats තර්ජන
Weaknesses දුර්වලතා
Opportunities අවස්ථා
Strengths ශක්තීන්
External Environment
බාහිර පරිසරය
Internal Environment
අභ්‍යන්තර පරිසරය
Business
ව්‍යාපාරය
Management
කළමනාකාරීත්වය
Customers
පාරිභෝගිකයින්
Suppliers
සැපයුම්කරුවන්
Employees
සේවකයින්
Investors
ආයෝජකයින්
Governm.
රජය
Rivals
තරඟකරුවන්
Neighbors
අසල්වැසියන්
Community
ප්‍රජාව
Sandeepa Jayasekera - JMC
4

4

Negative Impacts on Society due to Businesses
ව්‍යාපාර නිසා සමාජයට සිදුවන අහිතකර බලපෑම්

5

Business Impacts on Environment
පරිසරයට ව්‍යාපාර මගින් සිදුවන බලපෑම්

6

Polythene and Plastic Waste
පොලිතීන් සහ ප්ලාස්ටික් අපද්‍රව්‍ය
Polythene Bags 20 Years
පොලිතීන් බෑග් අවුරුදු 20 යි
Plastic Straws 200 Years
බීම බට අවුරුදු 200 යි
Plastic Bottles 450 – 1000 Years ප්ලාස්ටික්
බෝතල් අවුරුදු 450 - 1000 යි

7

Great Pacific Garbage Patch
Plastic Waste in Sea
පැසිෆික් මහා කුණු ගොඩ
මුහුදේ ඇති ප්ලාස්ටික් අපද්‍රව්‍ය
1,600,000 Square Kilo Meters
වර්ග කිලෝමීටර 1,600,000 ක ප්‍රදේශයක්
Three Times the Size of France
ප්‍රංශය මෙන් තුන් ගුණයක විශාලත්වයක්

8

50% of the Coral Reefs Lost since 1870
1870 වසරේ සිට කොරල් පරවලින් 50% ක් විනාශ වී ඇත
90% of Sea Birds and 50% of Turtles Ingest Plastic
මුහුදු පක්ෂීන්ගෙන් 90% ක් සහ කැස්බෑවුන්ගෙන් 50% ක් ප්ලාස්ටික් ශරීරගත කර ගනිති

9

E-Waste
විද්‍යුත් අපද්‍රව්‍ය
2010
34 M. Tons
2025
65 M. Tons

10

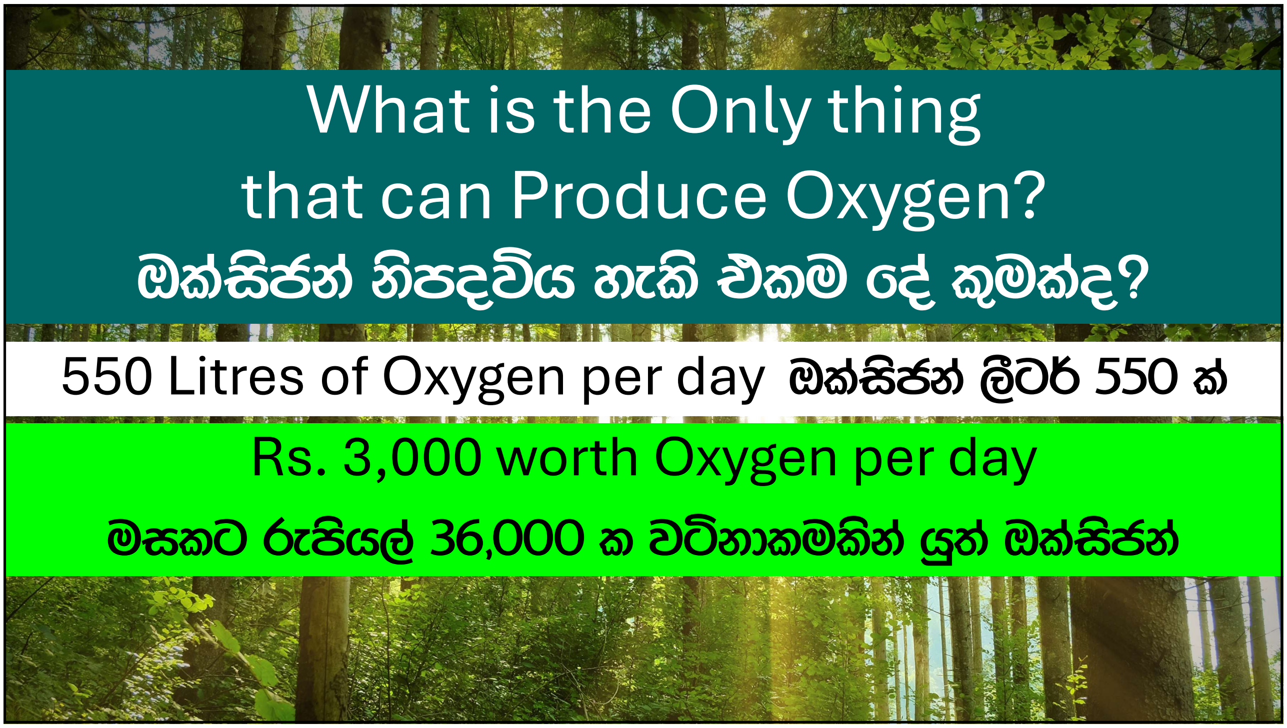
What is the Only thing
that can Produce Oxygen?
ඔක්සිජන් නිපදවිය හැකි එකම දේ කුමක්ද?
550 Litres of Oxygen per day ඔක්සිජන් ලීටර් 550 ක්
Rs. 3,000 worth Oxygen per day
මසකට රුපියල් 36,000 ක වටිනාකමකින් යුත් ඔක්සිජන්

11

Sri Lanka’s Forest Cover
ශ්‍රී ලංකාවේ වනාන්තර වැස්ම
1956
44%
2024
29%

12

Industries causing Pollution
පරිසර දූෂණයට වගකිව යුතු කර්මාන්ත
Carbon Emission Per Annum
වාර්ෂික කාබන් විමෝචනය (පිටකිරීම)
Energy
බලශක්ති
37 Gt.
Industry
කර්මාන්ත
9 Gt.
Manuf. & Constr.
නිෂ්පාදන සහ ඉදිකිරීම්
6.3 Gt.

13

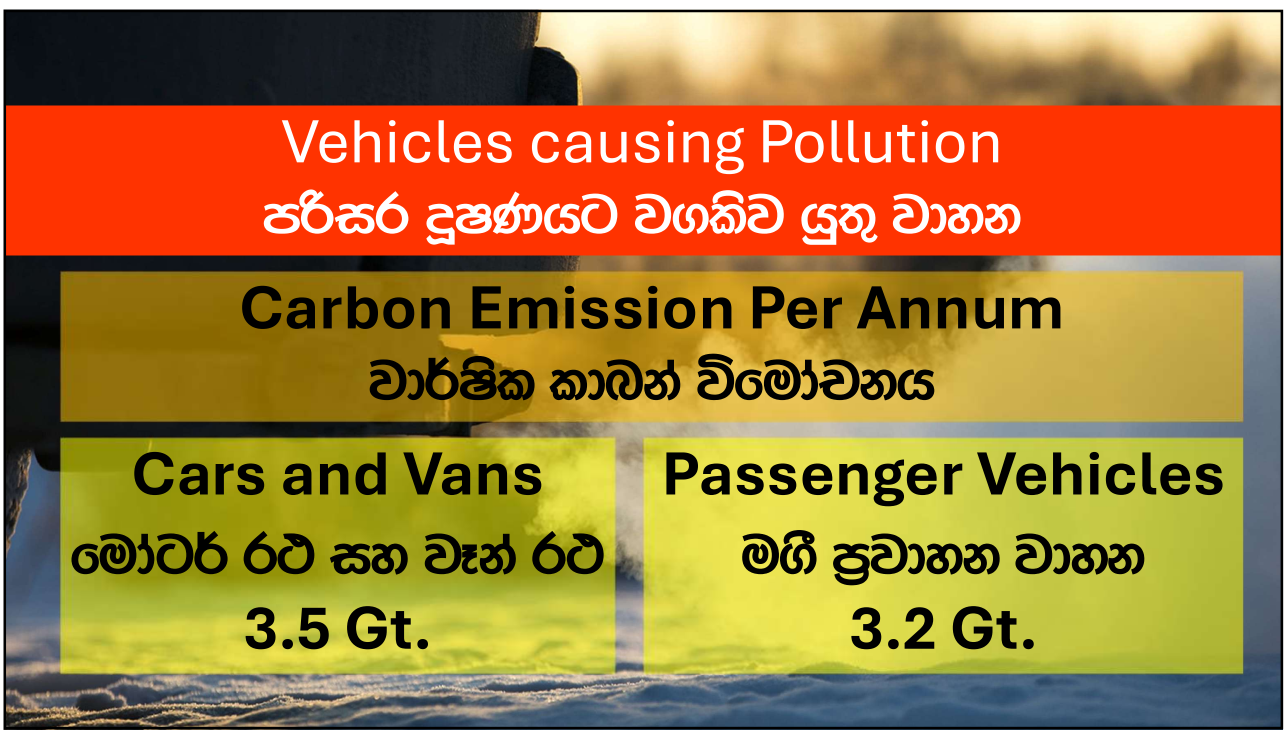
Vehicles causing Pollution
පරිසර දූෂණයට වගකිව යුතු වාහන
Carbon Emission Per Annum
වාර්ෂික කාබන් විමෝචනය
Cars and Vans
මෝටර් රථ සහ වෑන් රථ
3.5 Gt.
Passenger Vehicles
මගී ප්‍රවාහන වාහන
3.2 Gt.

14

Global Warming and Climate Change
ගෝලීය උණුසුම ඉහළ යාම සහ දේශගුණික විපර්යාස
Warmest Year Record of 2023 was Beaten in 2024
2023 වසරේ පැවැති වැඩිම උෂ්ණත්ව වාර්තාව 2024 වසරේදී බිඳහෙළා ඇත
By 2050, Global Warming, Natural Hazards will Impact 9.2 Bn People
2050 වන විට ගෝලීය උණුසුම ඉහළ යාම සහ ස්වාභාවික ආපදා හේතුවෙන් පුද්ගලයින් බිලියන 9.2 කට බලපෑම් එල්ල වනු ඇත

15

Natural Hazards ස්වාභාවික ආපදා

16

Most Air Polluted City - New Delhi India
වැඩිම වායු දූෂණයක් සහිත නගරය - නව දිල්ලිය, ඉන්දියාව

17

Glaziers are Melting and Sea Level is Rising
ග්ලැසියර දියවෙමින් පවතින අතර මුහුදු මට්ටම ඉහළ යමින් පවතී

18

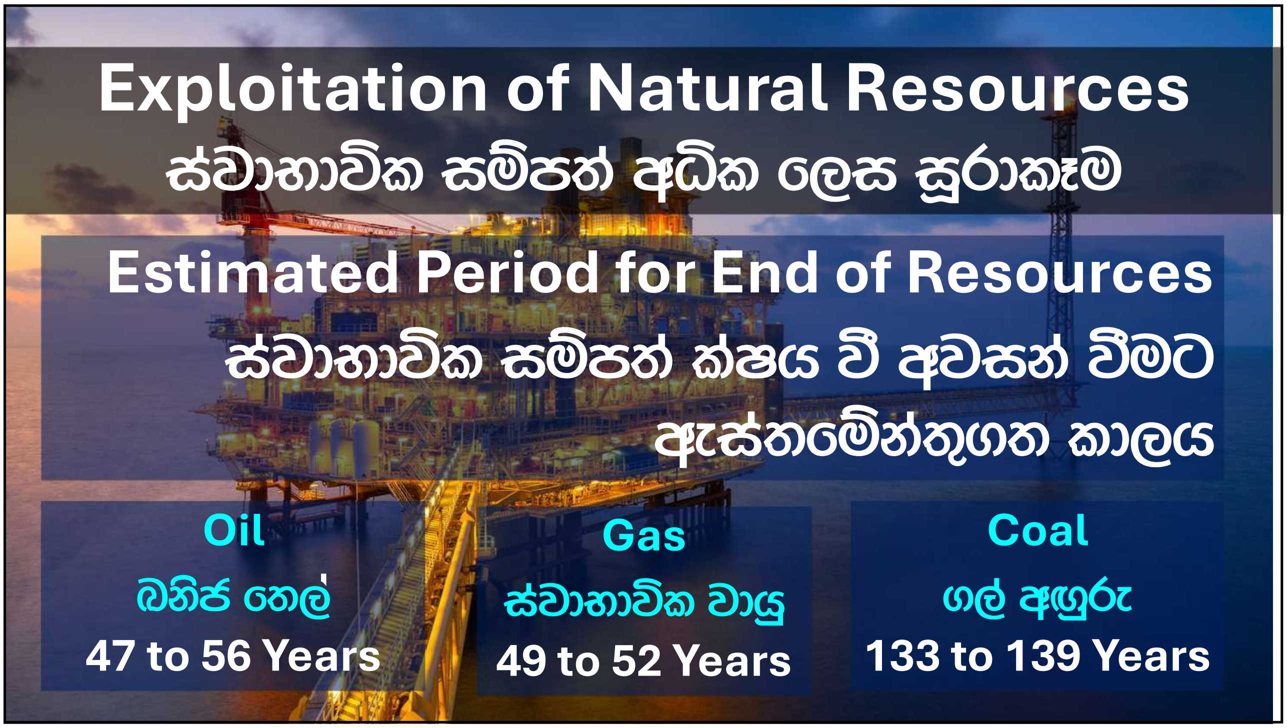
Exploitation of Natural Resources
ස්වාභාවික සම්පත් අධික ලෙස සූරාකෑම
Estimated Period for End of Resources
ස්වාභාවික සම්පත් ක්ෂය වී අවසන් වීමට ඇස්තමේන්තුගත කාලය
Oil
ඛනිජ තෙල්
47 to 56 Years
Gas
ස්වාභාවික වායු
49 to 52 Years
Coal
ගල් අඟුරු
133 to 139 Years

19

Animal Habitat Loss and Extinction of Animals
සතුන්ගේ වාසස්ථාන අහිමි වීම සහ සතුන් වඳ වී යාම

20

Tasmanian Tiger was Declared as Extinct in 1982
ටැස්මේනියානු කොටියා 1982 වසරේදී
වඳ වී ගිය සතෙකු ලෙස ප්‍රකාශයට පත් කරන ලදී

21

Last Northern White Rhino died in 2018.
Only Two Females Left.
අවසාන පිරිමි උතුරු සුදු සුදු රයිනෝසිරස් 2018 වසරේදී මිය ගියේය
▪ දැනට ඉතිරිව සිටින්නේ ගැහැණු සතුන් දෙදෙනෙකු පමණි

22

Splendid Poison Frog went Extinct in 2020
ස්ප්ලෙන්ඩිඩ් විෂ සහිත මැඩියා 2020 වසරේදී වඳ වී ගියේය

23

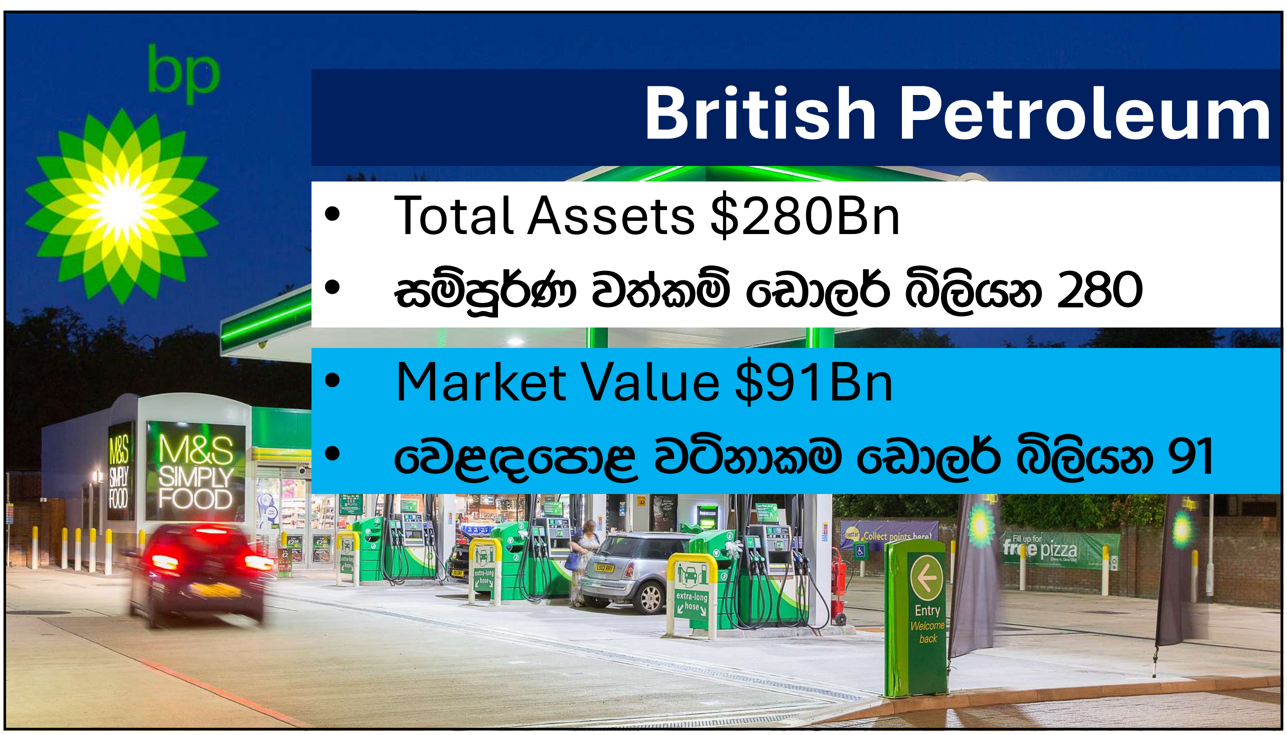
bp
British Petroleum
• Total Assets $280Bn
• සම්පූර්ණ වත්කම් ඩොලර් බිලියන 280
• Market Value $91Bn
• වෙළඳපොළ වටිනාකම ඩොලර් බිලියන 91
M&S SIMPLY FOOD
Entry
Welcome back

24

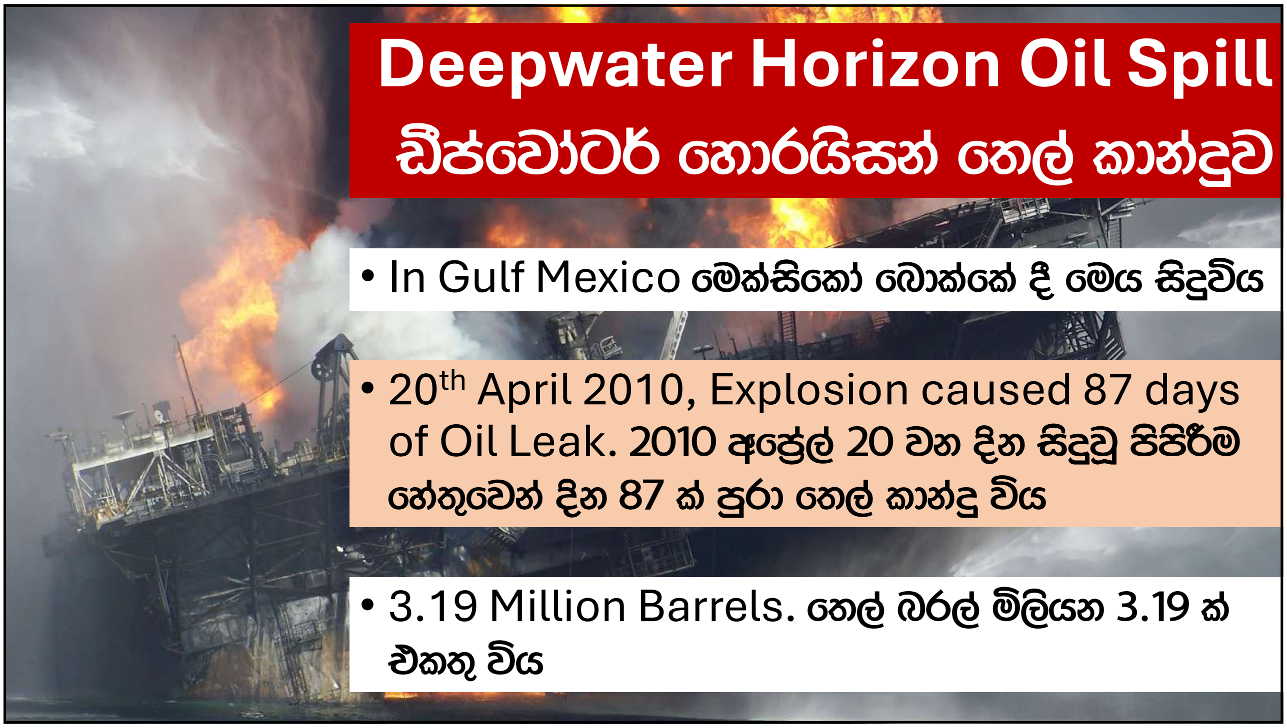
Deepwater Horizon Oil Spill
ඩීප්වෝටර් හොරයිසන් තෙල් කාන්දුව
• In Gulf Mexico මෙක්සිකෝ බොක්කේ දී මෙය සිදුවිය
• 20th April 2010, Explosion caused 87 days of Oil Leak. 2010 අප්‍රේල් 20 වන දින සිදුවූ පිපිරීම හේතුවෙන් දින 87 ක් පුරා තෙල් කාන්දු විය
• 3.19 Million Barrels. තෙල් බරල් මිලියන 3.19 ක් එකතු විය

25

Deepwater Horizon Oil Spill ඩීප්වෝටර් හොරයිසන් තෙල් කාන්දුව
Around 800,000 Birds Died කුරුල්ලන් 800,000 ක් පමණ මිය ගියා
Around 7,600 Turtles Died කැස්බෑවුන් 7,600 ක් පමණ මිය ගියා
Around 1,100 Dolphins Died ඩොල්ෆින් මත්ස්‍යයින් 1,100ක් පමණ මිය ගියා
Around 1 Bn Oysters Died බෙල්ලන් බිලියන 1 ක් පමණ මිය ගියා
Around 200 – 500 Mn Shrimps Died ඉස්සන් මිලියන 200 - 500 ක් පමණ මිය ගියා
Around 2 – 10 Bn Blue Crabs Died නිල් කකුළුවන් බිලියන 2 - 10 ක් පමණ මිය ගියා
BP Paid $18Bn Fine!
BP සමාගම ඩොලර් බිලියන 18 ක දඩයක් ගෙවන ලදී!

26

Business Impacts on Society
ව්‍යාපාර මගින් සමාජයට වන බලපෑම්

27

Child Labour ළමා ශ්‍රමය
138 Million Child Labour as at 2024
2024 වන විට ළමා ශ්‍රමිකයින් මිලියන 138 ක් සිටිති
54 Million of Child Labour is on Hazardous Work
ඉන් මිලියන 54 ක්ම අන්තරායකර රැකියාවල නිරත වෙති

28

What is World’s Best Sports Brand?

ලොව හොඳම ක්‍රීඩා භාණ්ඩ සන්නාමය කුමක්ද?

29

NIKE was using Child Labour in their Outsourced Productions in Pakistan, Cambodia and Indonesia

නයිකි සමාගමේ පාකිස්තානය, කාම්බෝජය සහ ඉන්දුනීසියාව යන රටවල බාහිර සැපයුම්කරුවන් නිෂ්පාදන කටයුතු සඳහා ළමා ශ්‍රමය යොදා ගන්නා ලදී

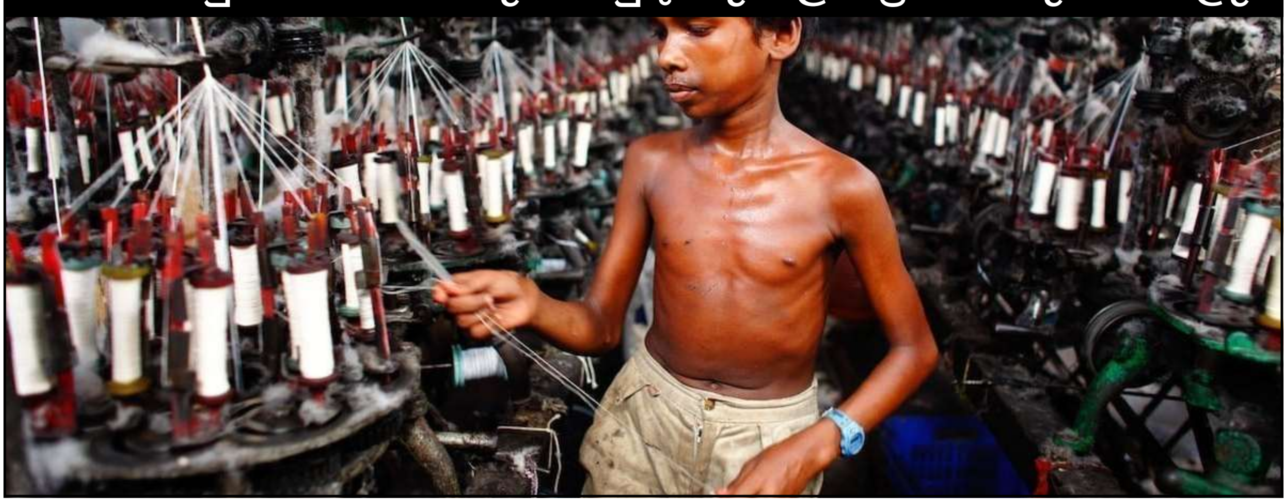

30

Hazardous Working Environment
අනතුරුදායක වැඩ පරිසරය
HAZARDOUS WASTE

31

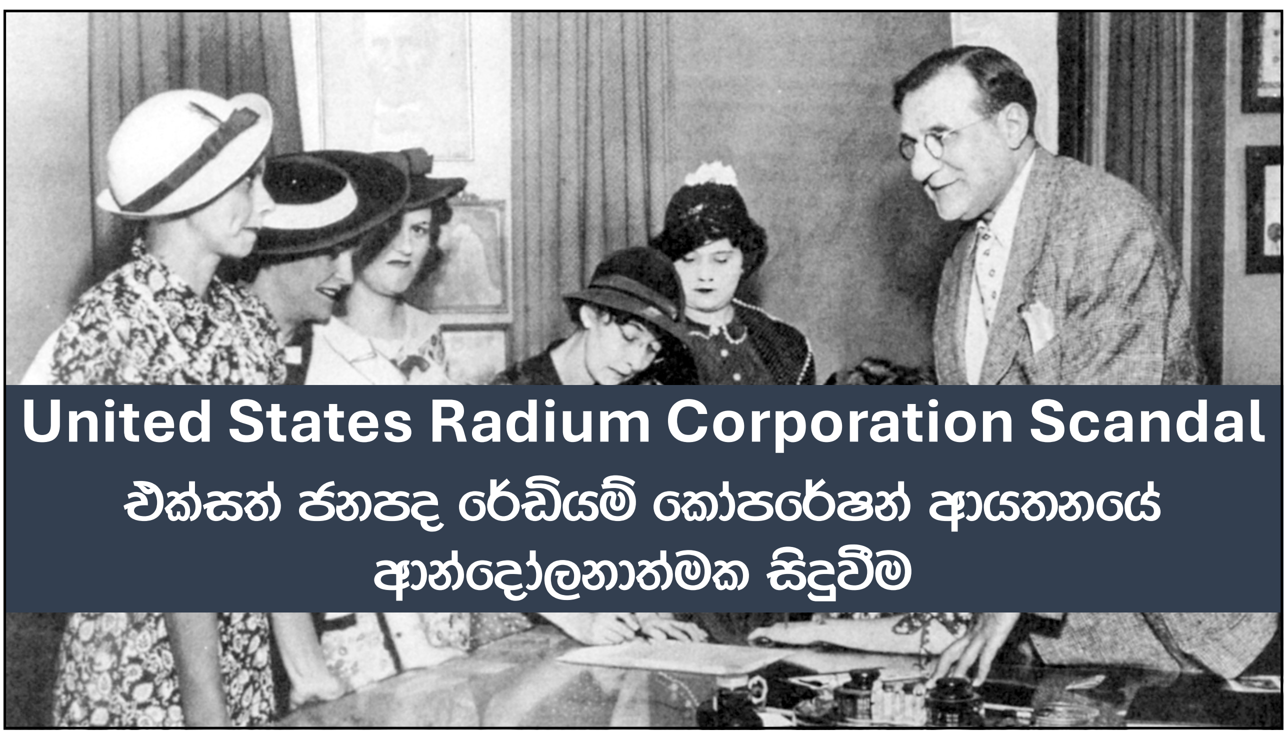
United States Radium Corporation Scandal
එක්සත් ජනපද රේඩියම් කෝපරේෂන් ආයතනයේ
ආන්දෝලනාත්මක සිදුවීම

32

33

Health and Social Issues
සෞඛ්‍ය සහ සමාජීය ගැටලු

8 Million People Die due to Tobacco
දුම්කොළ භාවිතය නිසා පුද්ගලයන් මිලියන 8 ක් මිය යති

6% of Health Spending ($422Bn) Spent on Tobacco Caused Illnesses. **සෞඛ්‍ය වියදම්වලින් 6% ක් (ඩොලර් බිලියන 422 ක්) දුම්කොළ නිසා ඇතිවන රෝග සඳහා වැය වේ**

Total Economic Loss (Health + Productivity) is $1.7 Trillion
සම්පූර්ණ ආර්ථික අලාභය (සෞඛ්‍ය සහ ඵලදායීතාවය) ඩොලර් ට්‍රිලියන 1.7 කි

34

Economic Inequality
ආර්ථික අසමානතාව

35

TAX
Tax Avoidance බදු මගහැරීම

36

Frauds, Bribery and Corruption
වංචා, අල්ලස් සහ දූෂණය

37

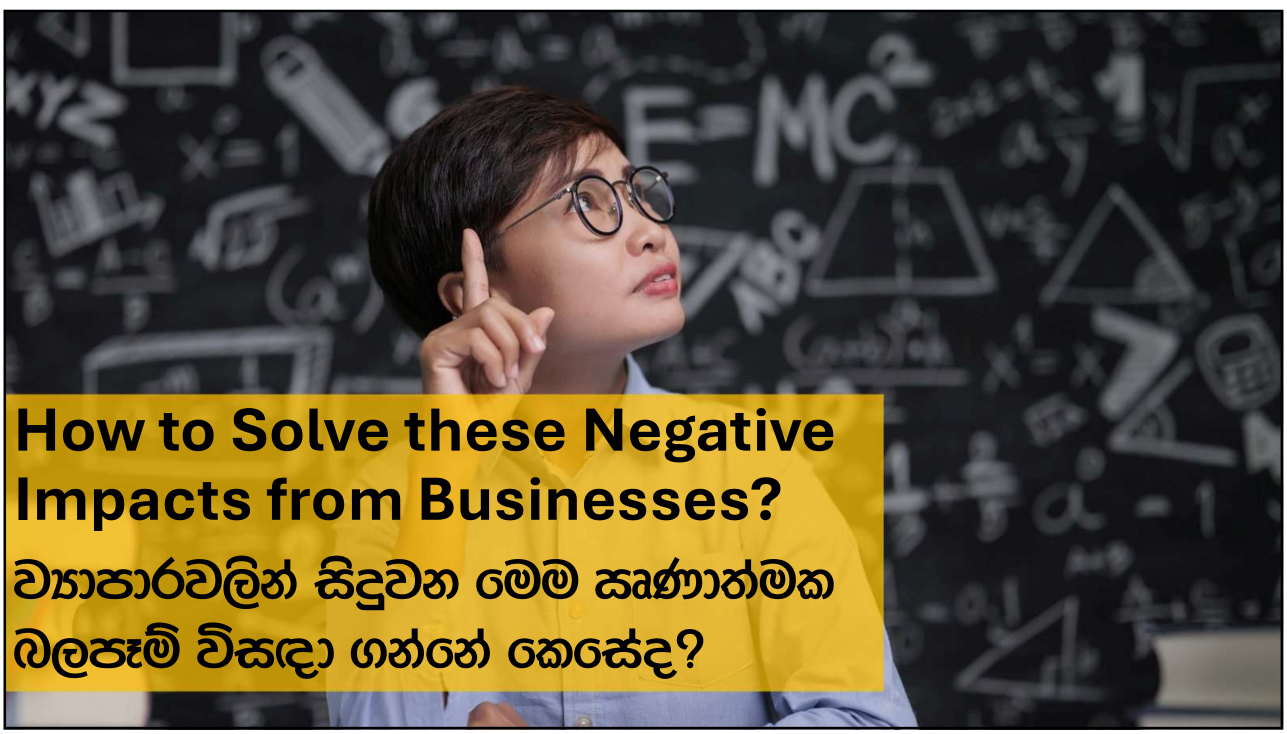
How to Solve these Negative Impacts from Businesses?
ව්‍යාපාරවලින් සිදුවන මෙම සෘණාත්මක බලපෑම් විසඳා ගන්නේ කෙසේද?

38

value
moral
honesty
honor
ETHICS
right
Businesses Needs to be Ethical
ව්‍යාපාර සදාචාරාත්මක විය යුතුය
conscience
responsibility

39

?
What is an Ethical Business?
සදාචාරාත්මක ව්‍යාපාරයක් යනු කුමක්ද?

40

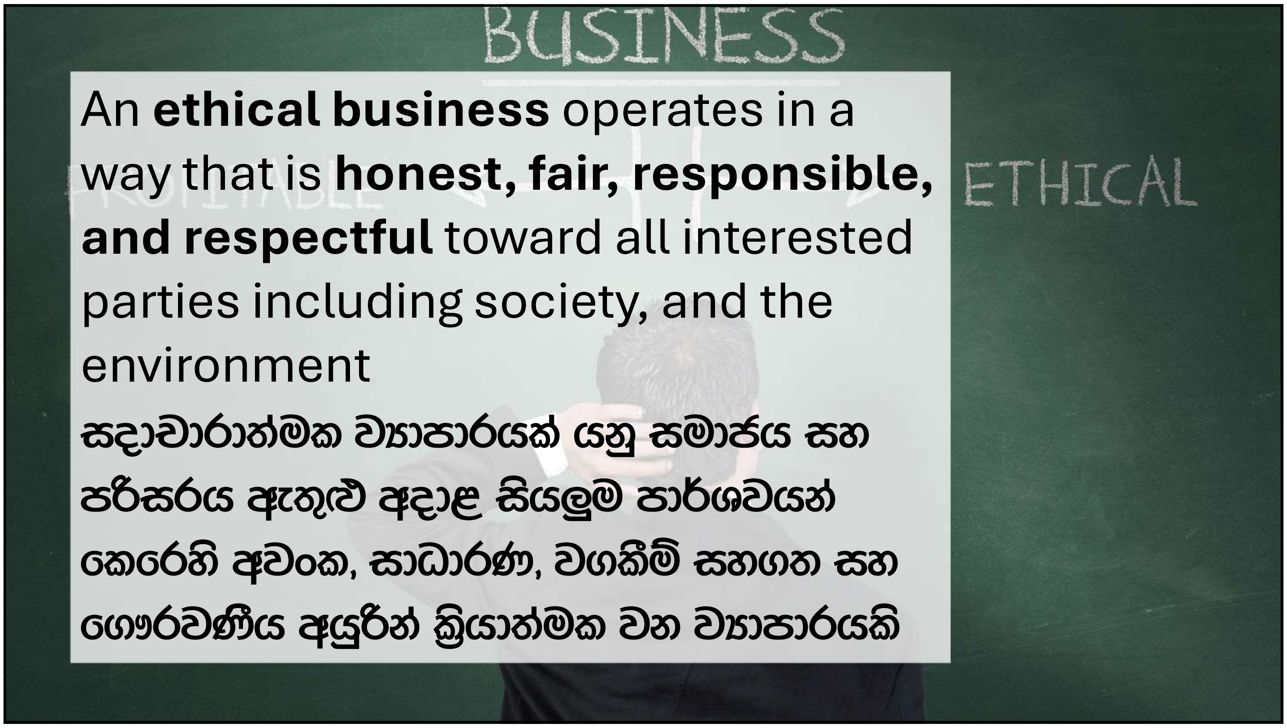
BUSINESS
ETHICAL
An **ethical business** operates in a way that is **honest, fair, responsible, and respectful** toward all interested parties including society, and the environment
සදාචාරාත්මක ව්‍යාපාරයක් යනු සමාජය සහ පරිසරය ඇතුළු අදාළ සියලුම පාර්ශවයන් කෙරෙහි අවංක, සාධාරණ, වගකීම් සහගත සහ ගෞරවණීය අයුරින් ක්‍රියාත්මක වන ව්‍යාපාරයකි

41

Integrity
අවංකබව
Fairness
සාධාරණත්වය
Responsibility
වගකීම
Business Ethics
ව්‍යාපාර ආචාරධර්ම
Sustainability; Social and Environmental Responsibility
තිරසාරභාවය; සමාජීය සහ පාරිසරික වගකීම
Respect
ගෞරවය

42

Integrity අවංකබව

- Being Truthful in Advertising, Negotiations, and Reporting. Be Transparent. දැන්වීම්කරණයේදී, සාකච්ඡාවලදී සහ වාර්තාකරණයේදී සත්‍යවාදී වීම සහ පාරදෘශ්‍ය වීම
- Not committing frauds or Corruptions. වංචා හෝ දූෂණ සිදු නොකිරීම
- Keeping promises and contracts. පොරොන්දු සහ ගිවිසුම් ඉටු කිරීම

43

44

Fairness සාධාරණත්වය

- Treat Employees, Customers and Suppliers equally. සේවකයින්, පාරිභෝගිකයින් සහ සැපයුම්කරුවන්ට සමානව සැලකීම
- Fair Salaries and Fair Prices. සාධාරණ වේතන සහ සාධාරණ මිල ගණන් පැවැත්වීම
- No Discriminations, Favoritisms or Exploitation. තෝරා බේරා ගැනීම්, පක්ෂපාතීත්වයන් හෝ සූරාකෑම් සිදු නොකිරීම

45

Fair Pricing and No Animal Testing

සාධාරණ මිල ගණන් නියම කිරීම සහ නිෂ්පාදන සඳහා සතුන් යොදාගනිමින් පරීක්ෂණ සිදු නොකිරීම

46

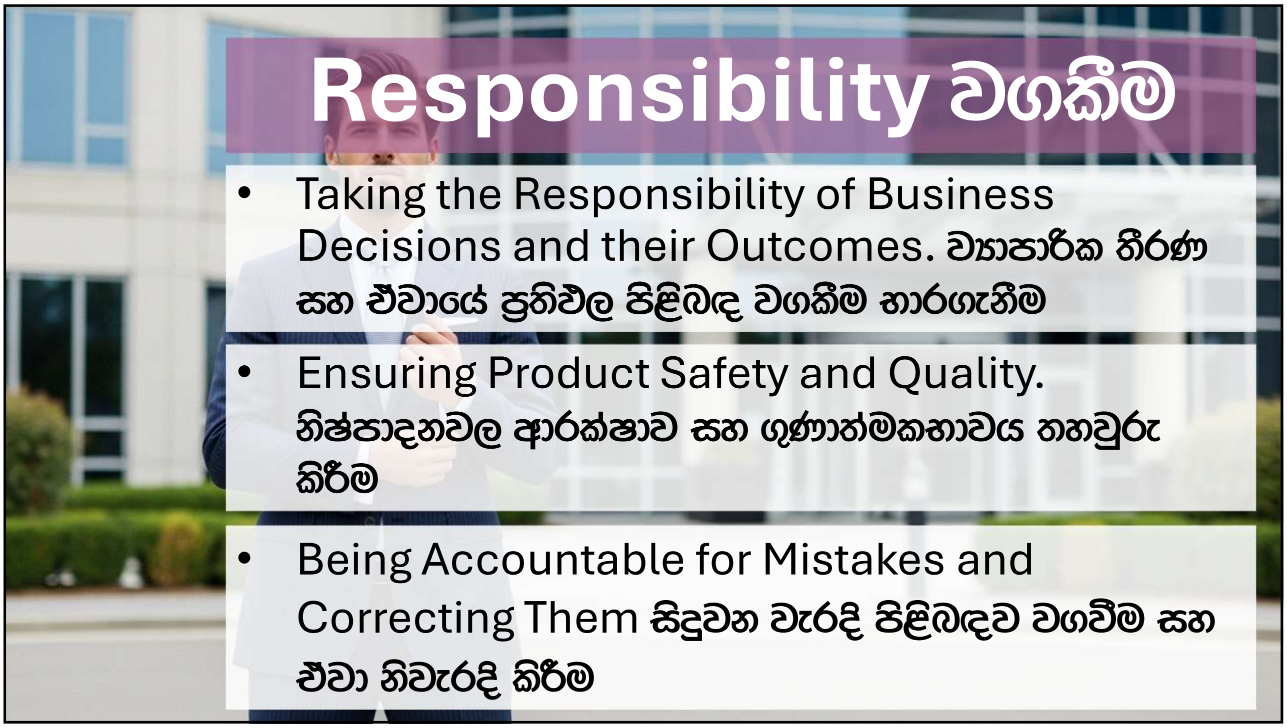

Responsibility වගකීම

- Taking the Responsibility of Business Decisions and their Outcomes. ව්‍යාපාරික තීරණ සහ ඒවායේ ප්‍රතිඵල පිළිබඳ වගකීම භාරගැනීම
- Ensuring Product Safety and Quality. නිෂ්පාදනවල ආරක්ෂාව සහ ගුණාත්මකභාවය තහවුරු කිරීම
- Being Accountable for Mistakes and Correcting Them සිදුවන වැරදි පිළිබඳව වගවීම සහ ඒවා නිවැරදි කිරීම

47

Nestle Accepted Child Labor used in Cocoa Sourcing. Invested to Monitor and Overcome the Issue.

කොකෝවා සපයා ගැනීමේ දී ළමා ශ්‍රමය යොදා ගන්න බවට නෙස්ලේ සමාගමට චෝදනා එල්ල විය. ඔවුන් එම ගැටළුව හඳුනාගෙන එය විසඳීමට සහ

48

Respect ගෞරවය
• Respecting Employee Rights and Dignity. සේවක අයිතිවාසිකම්වලට සේවක ගරුත්වයට ගෞරව කිරීම
• Protecting Customer Data and Privacy. පාරිභෝගික දත්ත සහ පෞද්ගලිකත්වය ආරක්ෂා කිරීම
• Giving the Due Respect to All. සැමටම හිමිවිය යුතු සුදුසු ගෞරවය ලබා දීම

49

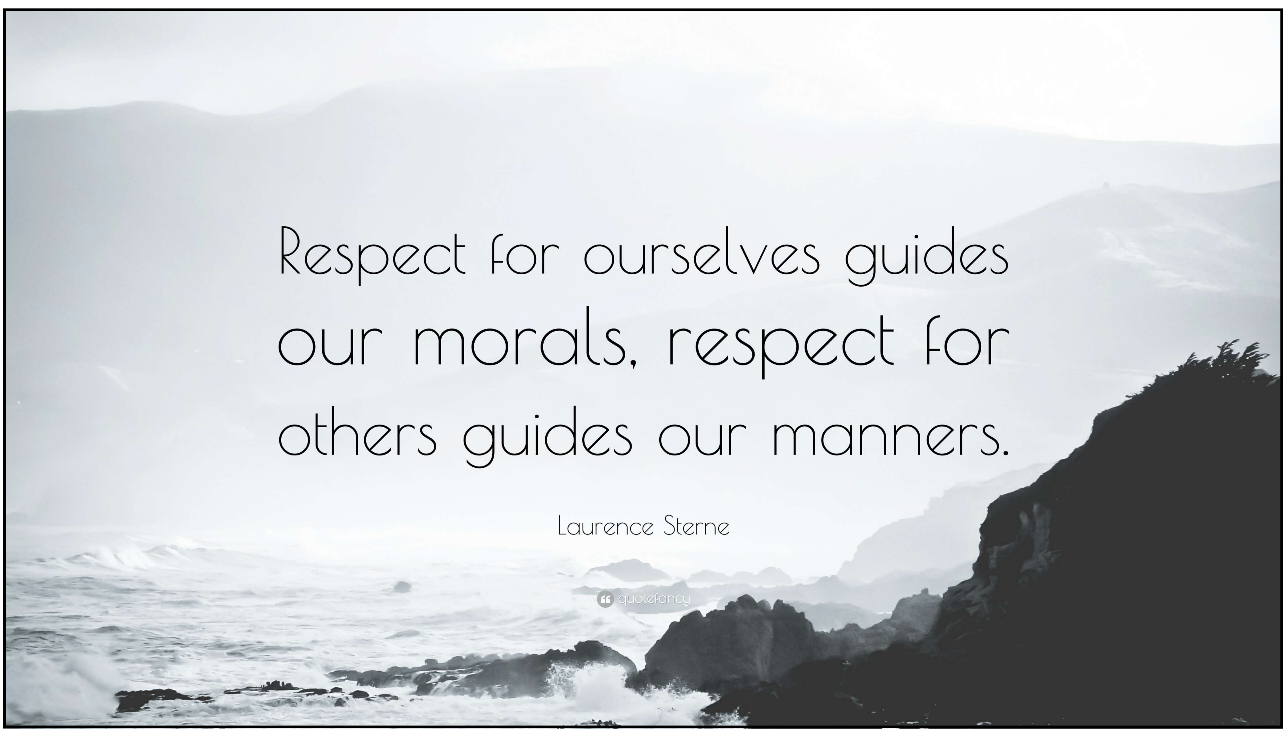
Respect for ourselves guides our morals, respect for others guides our manners.
Laurence Sterne

50

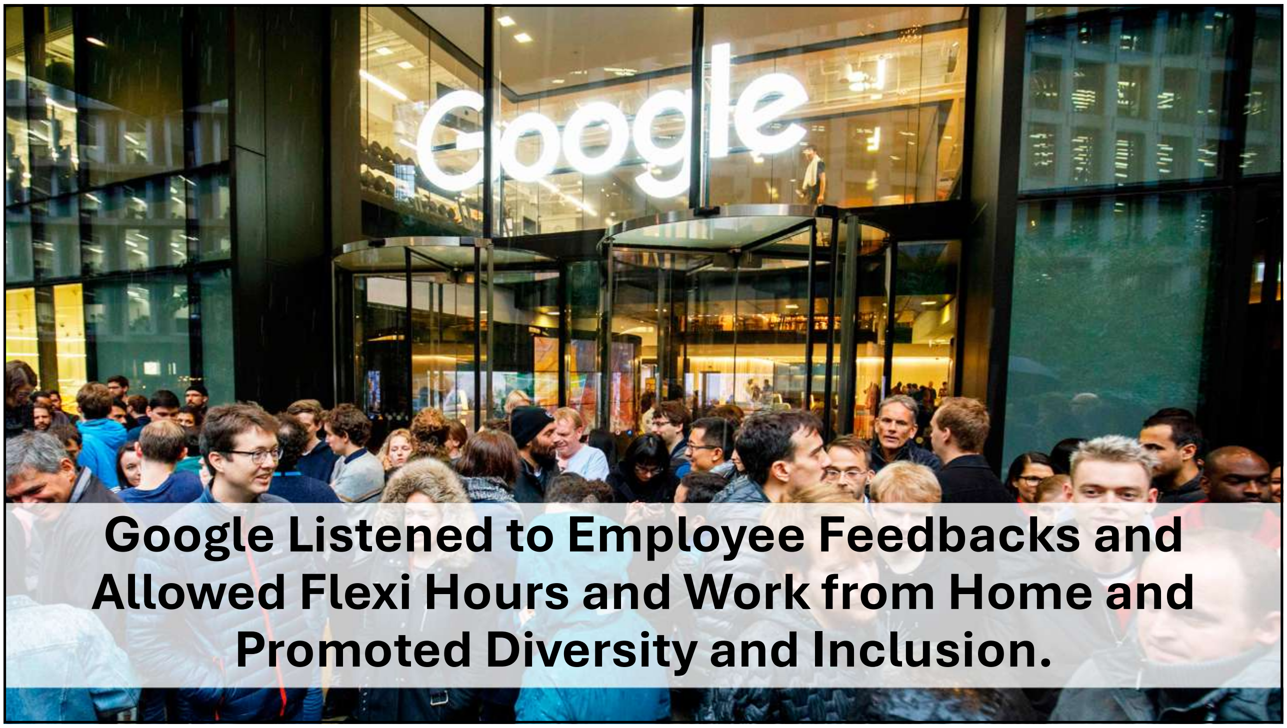

51

Social and Environmental Responsibility
සමාජීය සහ පාරිසරික වගකීම

- Minimizing harm to Society and Environment **සමාජයට සහ පරිසරයට සිදුවන හානිය අවම කිරීම**
- Avoiding Activities that Damage Public Health and Ecosystems. **මහජන සෞඛ්‍යයට සහ පරිසර පද්ධතිවලට හානි කරන ක්‍රියාකාරකම්වලින් වැළකී සිටීම**
- Contributing Positively to Community Development. **ප්‍රජා සංවර්ධනය සඳහා ධනාත්මකව දායක වීම**

52

WHY?
DON'T BUY
THIS JACKET
Encouraging Reuse
නැවත භාවිතය උනන්දු කිරීම
patagonia
COMMON THREADS INITIATIVE
TOGETHER WE CAN REDUCE OUR ENVIROMENTAL FOOTPRINT
ทำ - มา - หา - กิน
THE EXPERIMENTAL PROJECT

53

Businesses must be SUSTAINABLE
ව්‍යාපාර තිරසාර විය යුතුය

54

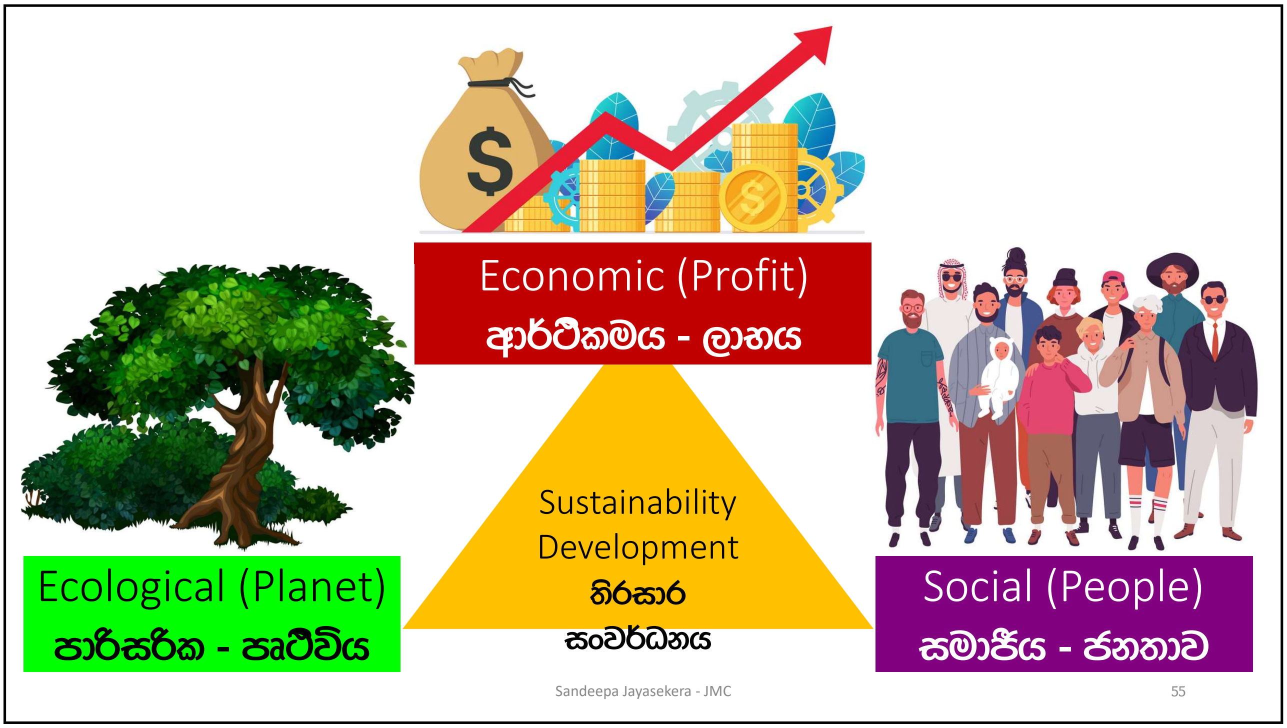
Economic (Profit)
ආර්ථිකමය - ලාභය
Ecological (Planet)
පාරිසරික - පෘථිවිය
Sustainability Development
තිරසාර සංවර්ධනය
Social (People)
සමාජීය - ජනතාව
Sandeepa Jayasekera - JMC
55

55

Businesses must Develop Code of Ethics
ව්‍යාපාර විසින් ආචාරධර්ම පද්ධති ගොඩනැගිය යුතුය

56

Corporate Social Responsibilities

සංස්ථාපිත සමාජ වගකීම්

57

Corporate social responsibility (**CSR**) refers to companies conducting their business operations in a responsible and sustainable way to create a positive **corporate social impact.**

Business are considering the impacts from their Operations on Society, People and Environment, without focusing only on profits.

සංස්ථාපිත සමාජ වගකීම

සංස්ථාපිත සමාජ වගකීම යනු ධනාත්මක සමාජීය බලපෑමක් ඇති කිරීම සඳහා සමාගම් විසින් සිය ව්‍යාපාරික කටයුතු වගකීම් සහගත සහ තිරසාර අයුරින් පවත්වාගෙන යාමයි

ව්‍යාපාර විසින් ලාභය ගැන පමණක් අවධානය යොමු නොකර, තමන්ගේ මෙහෙයුම් මගින් සමාජය, ජනතාව සහ පරිසරය කෙරෙහි ඇති වන බලපෑම් පිළිබඳව සැලකිලිමත් වේ

58

Bill and Melinda Foundation
බිල් සහ මෙලින්ඩා ගේට්ස් පදනම

- Health, Education, Poverty Reduction, Agriculture etc.
  සෞඛ්‍යය, අධ්‍යාපනය, දිළිඳුකම පිටුදැකීම, කෘෂිකර්මාන්තය ආදී ක්ෂේත්‍ර
- Total Charitable Expenses $102.3 Billion
  සම්පූර්ණ පරිත්‍යාගශීලී වියදම් ඩොලර් බිලියන 102.3 කි
- Research initiatives has awarded 3,622 Grants.
  පර්යේෂණ වැඩසටහන් සඳහා ප්‍රදානයන් 3,622 ක් පිරිනමා ඇත

59

AIA Poson Season
Life Saving Service

AIA 30 වසරක
දිවිරැකුම
ජීවිත සුරැකු ජාතික මෙහෙවර

60

LOLC FINANCE
MATURATA PLANTATIONS LIMITED
LOLC FINANCE REFORESTATION AND ECO SYSTEM RESTORATION PROJECT
WORLD OCEANS DAY
ඔබයි මමයි රටයි

61

Make sure Your Business is Ethical and Sustainable
ඔබේ ව්‍යාපාරය සදාචාරාත්මක සහ තිරසාර බව තහවුරු කරගන්න

62

63